

טיוטת חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים) (תיקונים שונים), התשפ"ו-2025 - הסמכת
ועדת השרים לענייני חקיקה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם :

1. לאשר עקרונית את טיוטת חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים) (תיקונים שונים), התשפ"ו-2025, המצ"ב (להלן: "הצעת החוק").
2. להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר על דעת הממשלה את נוסחה הסופי של טיוטת החוק.

דברי הסבר

רקע כללי

בעקבות מתקפת הטרור ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) ילדים רבים נפגעו והיו עדים לעבירות חמורות ביותר, וכן נחטפו לשטח רצועת עזה. בסמוך לחזרתם של הילדים, ביום כ"ב בכסלו התשפ"ד (5 בדצמבר 2023) פורסם חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים) (תיקון מס' 19 – הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 (להלן – **הוראת השעה**), המתקן את חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו – 1955 (להלן – **חוק הגנת ילדים**), ומסדיר את סמכותו הבלעדית של חוקר ילדים לחקור ילדים שנפגעו או היו עדים לעבירות שבוצעו בתקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד תום שנה מיום תחילתו של החוק בנסיבות של מעשי טרור או פגיעת איבה. זאת, בניגוד למצב החוקי שהיה קיים טרם הוראת השעה, לפיו בנסיבות של מעשה טרור או פגיעת איבה מי שהיה מוסמך לחקור את נפגעי העבירה היו חוקרי משטרה. עוד נקבע, כי הקצין הממונה יתייעץ עם חוקר הילדים טרם הפנייתו של הילד לחקירת ילדים, וזאת כדי לבחון אפשרות של הימנעות מחקירה במקרים שבהם ניתן להשיג ראיות בדרך אחרת. בתוספת לחוק הגנת ילדים הוספו במסגרת הוראת השעה פרטים (ח) ו – (ט) הכוללים עבירות לפי סעיפים 300 עד 301ג (רצח, רצח בנסיבות מחמירות והמתה), 305 (ניסיון לרצח), 368ג רישע (התעללות בקטין שלא על ידי אחראי), 372, 373 ו- 374 (חטיפה) לחוק העונשין, התשל"ז – 1977 (להלן – **חוק העונשין**) בקשר למעשה טרור או לפגיעת איבה שבוצעו בתקופה הקובעת לרבות בתקופת ההארכה, וכן עבירה שבוצעה בילד שלא מלאו לו 15 שנים בקשר למעשה טרור או לפגיעת איבה בתקופה שמיום כ"ב בתשרי, התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום כ"ד בתשרי התשפ"ד (9 באוקטובר 2023) וכן אף לאחר תקופה זו, אם הילד שהיה עד לה או נפגע ממנה הוא גם נפגע עבירה לפי סעיפים 369 עד 375 לחוק העונשין (עבירות החטיפה). נוכח העובדה שמדובר בהרחבת סמכויות חוקרי ילדים גם לזירה נוספת, הוצע כי החוק ייחקק כהוראת שעה לתקופה של שנה.

ביום ב' בכסלו התשפ"ה (3 דצמבר 2024) האריך שר המשפטים בצו את תקופת הוראת השעה, עד ליום ט"ו בכסלו ה'תשפ"ו (5 דצמבר 2025) (צו לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים) (הארכת התקופה הקובעת שבסעיף 4א(1)(א) לחוק), ה'תשפ"ה – 2024). זאת, לאחר שבתום שנה, במהלכה הופנו לשירות לחקירות ילדים 12 ילדים לפי הנתונים שנמסרו ממשד הרווחה, סברו גורמי המקצוע במשרד הרווחה שחקירות במקרים רגישים ומורכבים אלו ראוי שימשיכו וייעשו על ידי חוקרים המומחים בגביית עדות באירועים טראומטיים. לפיכך, בהסכמת שר הרווחה והביטחון החברתי, ובהתאם לסעיף 1א4(ג) להוראת השעה הוארכה התקופה הקובעת בשנה נוספת, עד ליום 5 בדצמבר 2025 כאמור לעיל.

לנוכח הניסיון בשנתיים האחרונות בחקירות ילדים גם במעשי טרור ולאור ההשלכות הקשות שעלולות להיגרם לילדים שנפגעו ושהיו עדים למעשה טרור, בחקירה, ובהמשך, בהעדה בבית המשפט, מוצע להפוך את הוראת השעה להוראה קבועה. משרד הרווחה אישר שההצעה אינה כרוכה בקבלת תקציב.

במסגרת הדיונים עם משרדי הממשלה הרלוונטיים עלו סוגיות נוספות בהן נדרש תיקון לחוק הגנת ילדים. לאור המועד בו תפקע הוראת השעה, הוכנסו בשלב זה אך ורק התיקונים המוסכמים שלהלן:

1. מתן התאמות בהעדה גם לקטינים שנחקרו על ידי חוקרי ילדים, אך בעת העדתם בבית המשפט כבר מלאו להם 14 שנים וטרם מלאו להם 15 שנים (סעיפים 1-2 להצעת החוק) – אחת ממסקנות הוועדה הבין-משרדית לבחינת הטיפול בנפגעי עבירות מין בהליך הפלילי שבראשה עמדה השופטת בדימוס דבורה ברלינר, שאף היוותה בעבר חלק מהצעת חוק זכויות נפגעי עבירה (תיקון מס' 16) (הרחבת זכויות נפגעי עבירה), התשפ"ב-2022, (ה"ח התשפ"ב, עמ' 218), שעברה קריאה ראשונה בכנסת ה-24 ביום 29.06.22.
2. העברת סמכות מינוי חוקרי הילדים לשר הרווחה (סעיף 3 להצעת החוק) – לאור הסמכות הקיימת בחוק הגנת ילדים לשר הרווחה למנות חוקר ילדים בכיר, והסמכות הקיימת בחוק הליכי חקירה והעדה (התאמות לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), ה'תשס"ו – 2005 (להלן – **חוק הליכי חקירה והעדה**) לשר הרווחה למנות חוקרים מיוחדים (סעיף 6 לחוק), מוצע להעביר גם את הסמכות למינוי חוקרי ילדים לשר הרווחה הממונה בפועל על חוקרי הילדים.
3. התאמה של סעיף הסודיות לסעיף הסודיות בחוק הליכי חקירה והעדה בעניין העברת קלטת החקירה או תמלול שלה לאדם שכותב חוות דעת לצורך ההליך הפלילי (סעיף 5 להצעת החוק) - מוצע לקבוע כי הצגה, השמעה, הפצה או העברה של קלטת החקירה, תמלולה או העתק שלהם לאדם לצורך הכנת חוות דעת בהליך הפלילי לא יהוו פרסום אסור. הסדר חוקי זה קיים כבר היום בחוק הליכי חקירה והעדה אשר מעגן חקירות מיוחדות של אנשים עם מוגבלות שכלית, והינו מאוחר לחוק הגנת ילדים. לצורך התאמת החוקים, ויצירת הסדר משלים וחיוני בחוק הגנת ילדים בנסיבות של חוות דעת רפואיות, הצעת החוק מוסיפה פסקה זו גם לרשימת ההחרגות בחוק הגנת ילדים.
4. כאמור לעיל, הצעת החוק כוללת בתוכה הסדר, להפיכת הוראת שעה להוראת קבע. בשל פקיעת הוראת השעה ביום 5.12.2025 ועל מנת לשמר רציפות בקיומה של ההוראה בספר החוקים, נדרש לאשר את הצעת החוק בסד זמנים מהיר. נוכח האמור, מוצע במסגרת הצעה זו כי הממשלה תסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה, לאשר על דעת הממשלה את נוסחה הסופי של הצעת חוק.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה/ תקציב

אין

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

בהעדר שר - מנכ"ל משרד הרווחה מאשר את ההצעה

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מס' 1091 של הממשלה מיום 27.11.2023.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות הדעת של היועצת המשפטית של משרד המשפטים מצורפת להצעה.
המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (פלילי) סמך את ידיו על הצעת החוק.

סיווגים

07 חקיקה ממשלתית

מגיש: שר המשפטים

**ט"ו בחשוון התשפ"ו
06 בנובמבר 2025**

טיוטת חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים) (תיקונים שונים), התשפ"ו-2025

א. שם החוק המוצע

הצעת חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים) (תיקונים שונים), התשפ"ו-2025

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

להצעת החוק שתי מטרות. המטרה הראשונה, להפוך את הוראת השעה שנקבעה בסמוך לתחילת מלחמת חרבות ברזל (חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים) (תיקון מס' 19 – הוראת שעה – חרבות ברזל), ה'תשפ"ד – 2023) בעניין חקירת קטינים שנפגעו בעבירות מסויימות שבוצעו בתקופה שהחלה ביום כ"ב בתשרי ה'תשפ"ד (7 באוקטובר, 2023) עד תום שנה מיום תחילתו של התיקון, בנסיבות של מעשה טרור או פגיעת איבה, להוראה קבועה. זאת, לאחר שהוארכה פעם אחת בצו לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים) (הארכת התקופה הקובעת שבסעיף 4א(1)(א) לחוק), ה'תשפ"ד-2024 בשנה נוספת עד ליום 5 בדצמבר 2025. על רקע הניסיון שהתגבש בשנתיים האחרונות בחקירות הילדים שנפגעו או היו עדים לאירועי ה-7 באוקטובר, עמדת גורמי המקצוע היא שחקירות במקרים רגישים ומורכבים אלו ראוי שימשיכו וייעשו על ידי חוקרים שיש בידם מומחיות בגביית עדות באירועים טראומטיים, ומשכך נדרש תיקון זה. המטרה השנייה היא לתת מענה לקשיים יישומיים בהפעלת החוק שעלו במהלך השנים האחרונות ובכלל זה העדת קטינים שנחקרו בהתאם לחוק זה, אולם עד למתן העדות בבית המשפט מלאו להם 14 שנים, העברת תמליל החקירה לרופאים לצורך כתיבת חוות דעת מומחה, וכן אופן מינוי חוקרי הילדים.

ג. עיקרי החוק המוצע

עיקר 1:

מוצע להחיל את סעיף ההתאמות בעדות גם לגבי קטינים שנחקרו על ידי חוקרי ילדים ומלאו להם 14 שנים ובלבד שטרם מלאו להם 15 שנים. כמו כן, מוצע לקבוע שהזכות לנוכחות מלווה וחוקר ילדים במהלך העדות תוחל גם באשר לקבוצת גיל זו.

עיקר 2:

מוצע לתקן את אופן מינוי חוקרי הילדים על ידי העברת סמכות המינוי לשר הרווחה, אשר מוסמך בהתאם לחוק למנות חוקר ילדים בכיר, וכן מוסמך בהתאם לחוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), ה'תשס"ו-2005 למנות חוקרים מיוחדים.

עיקר 3:

מוצע לתקן את סעיף הסודיות בהלימה לסעיף הסודיות בחוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), ה'תשס"ו – 2005 (הקובע הסדר דומה של חקירות על ידי חוקרים מיוחדים לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית) באופן שתתאפשר הצגה, השמעה, הפצה או העברה של קלטת

החקירה או תמליל החקירה או העתק של כל אחד מאלה, לידי אדם הנזקק להם לצורך מתן חוות דעת בקשר להליך הפלילי.

עיקר 4:

מוצע להותיר את חקירת העבירות שבפרט (ח) לתוספת בקשר למעשה טרור או לפגיעת איבה בסמכות חוקרי ילדים.

ד. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

הצעת החוק מרחיבה את תחולת החוק הקיים על קטינים נוספים שהם נפגעי עבירה.

ה. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, על תקנים במשרדי הממשלה ועל ההיבט המינהלי

הערכה תקציבית תועבר לפני ועדת שרים לענייני חקיקה.

ו. הערות שהתקבלו לתזכיר

לתזכיר התקבלה הערה מהסניגוריה הציבורית שהוטמעה בדברי ההסבר. לא התקבלו הערות נוספות.

ז. נוסח החוק המוצע:

להלן נוסח החוק מוצע:

הצעת חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים) (תיקונים שונים), התשפ"ו-2025

תיקון סעיף 2 1. בחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו-1955¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 2 -

(א) בסעיף קטן (ג), בסופו יבוא " "לעניין הפסקת גבייתה של עדות, גם אם בעת מתן העדות מלאו לילד 14 שנים, ובלבד שטרם מלאו לו 15 שנים והקטין נפגע עבירה או עד לה."

(ב) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 96.

"(ד1) חוקר ילדים רשאי לקבוע שילד שנחקר לפי הוראות חוק זה יעיד באחת הדרכים המנויות בסעיף קטן (ד) גם אם בעת מתן העדות מלאו לילד 14 שנים, ובלבד שטרם מלאו לו 15 שנים."

(ג) בסעיף קטן (ה), אחרי "שחוקר ילדים הרשה אותה" יבוא "או שבעת מתן העדות מלאו לילד 14 שנים, וטרם מלאו לו 15 שנים".

(ד) בסעיף קטן (ו), אחרי "החלטה לפי סעיף קטן (א)" יבוא "או לפי סעיף קטן (ד1)";

(ה) בסעיף קטן (ז1), אחרי "כאמור בסעיף קטן (ד)" יבוא "או נתן החלטה לפי סעיף קטן (ד1)";

2. תיקון סעיף 22 בסעיף 22 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) הוראות סעיף זה יחולו גם אם בעת מתן העדות מלאו לילד 14 שנים, ובלבד שטרם מלאו לו 15 שנים."

3. תיקון סעיף 3 בסעיף 3 לחוק העיקרי במקום המילים "שר המשפטים" יבוא "שר הרווחה והביטחון החברתי".

4. תיקון סעיף 1א4 בסעיף 1א4 לחוק העיקרי -

(א) בכותרת, המלים "הוראת שעה" יימחקו;

(ב) סעיף קטן (א) ימחק;

(ג) בסעיף קטן (ב) המילים "כאמור בסעיף קטן 4א(א)" ימחקו;

(ד) בסעיף קטן (ב1) המילים "שבוצעה בתקופה הקובעת" ימחקו;

(ה) סעיף קטן ג(1) ימחק.

5. תיקון סעיף 6 בסעיף 6(2א) לחוק העיקרי אחרי סעיף קטן (6) יבוא -

"(7) אדם הנזקק לקלטת החקירה או לתמליל על פי סעיף קטן (א), לצורך מתן חוות דעת בקשר להליך הפלילי;

6. תיקון התוספת בתוספת לחוק העיקרי, בפרט (ח), המילים "שבוצעה בתקופה הקובעת כאמור בסעיף 1א4 לרבות בתקופת ההארכה, אם הוארכה לפי סעיף 1א4(ג)" - יימחקו.

כללי

הצעת החוק כוללת מספר תיקונים שונים אשר יפורטו להלן בהתאם לסדר הסעיפים –

1. מתן התאמות בהעדה גם לקטינים שנחקרו על ידי חוקרי ילדים, אך בעת העדתם בבית המשפט כבר מלאו להם 14 שנים וטרם מלאו להם 15 שנים (סעיפים 1-2 להצעת החוק).
2. העברת סמכות מינוי חוקרי הילדים לשר הרווחה (סעיף 3 להצעת החוק).
3. הפיכת הוראת השעה שנקבעה בחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים)(תיקון מס' 19 – הוראת שעה – חרבות ברזל), ה'תשפ"ד-2023 להוראה קבועה (סעיפים 4 ו-6 להצעת החוק).
4. התאמה של סעיף הסודיות לסעיף הסודיות בחוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), ה'תשס"ו – 2005 בעניין העברת קלטת החקירה או תמלול שלה לאדם שכותב חוות דעת לצורך ההליך הפלילי (סעיף 5 להצעת החוק).

לסעיף 1

סעיף 2 לחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו – 1955 (להלן – **חוק הגנת ילדים**), מסדיר את אופן העדת ילדים עד גיל 14 ומאפשר התאמות רבות בנושא זה. בשנת 2019 התפרסם דו"ח הוועדה הבין-משרדית לבחינת הטיפול בנפגעי עבירות מין בהליך הפלילי שבראשה עמדה השופטת בדימוס דבורה ברלינר (להלן – דו"ח ברלינר). הוועדה בחנה את הטיפול בנפגעי ובנפגעות עבירות מין על ידי גורמי האכיפה ובמסגרת ההליך השיפוטי. בין היתר, המליצה הוועדה על תיקון חוק הגנת ילדים כך שחוקר ילדים יהיה רשאי לקבוע את ההתאמות הנדרשות לעדות בבית המשפט לפי הרשימה שבסעיף 2(ד) גם לגבי ילד, שהוא נפגע עבירה או עד לה, ושתלונתו נחקרה בידי חוקר הילדים בטרם מלאו לו 14 שנים, ובעת מתן העדות בבית המשפט מלאו לילד 14 שנים אך טרם מלאו לו 15 שנים (עמוד 159 לדו"ח). המלצות אלו אף היוו בעבר חלק מהצעת חוק זכויות נפגעי עבירה (תיקון מס' 16)(הרחבת זכויות נפגעי עבירה), התשפ"ב-2022 (ה"ח התשפ"ב, עמ' 218), שעברה קריאה ראשונה בכנסת ה-24 ביום 29.06.22 (להלן – **הצעת חוק זכויות נפגעי עבירה**). התיקונים המוצעים נועדו ליישם המלצה זו.

מוצע להחיל על ילדים כאמור את הרישה שלסעיף 2(ג) לחוק הגנת ילדים, הקובע כי בית המשפט רשאי, ביוזמתו או לבקשת חוקר הילדים, לצוות על הפסקת גבייתה של עדות אם הוא סבור, לאחר ששמע את חוקר הילדים, שהמשך ההעדה עלול לגרום נזק נפשי לילד. באשר לקבלת הודעה כאמור בסעיף קטן (א) מוצע כי הגנה זו לא תחול על קטין שמלאו לו 14 שנים.

עוד מוצע להסמיק את חוקר הילדים לקבוע כי הילד יעיד באחת הדרכים המנויות בסעיף 2(ד), וכן להחיל את הוראות סעיפים 2(ה), אשר לפיו לאחר תחילת עדותו של ילד, רשאי בית המשפט לקבוע תנאים, התאמות והוראות כמפורט בו; סעיף 2(ו), שעניינו במתן זכות לילד להביע עמדה על תנאי ההעדה; וסעיף 2(ז1), שעניינו בהערכה מחודשת של נחיצות תנאי ההעדה שנקבעו בעבר, סמוך לפני מתן העדות.

לסעיף 2

סעיף 2 לחוק הגנת ילדים מסדיר נוכחות של מלווה ושל חוקר ילדים בעת מתן עדות של ילד. מוצע להחיל גם סעיף זה על ילדים שנחקרו לפני גיל 14 שנים ובעת המשפט מלאו להם 14 שנים אך טרם מלאו להם 15 שנים. אף סעיף מוצע זה תואם את המלצות דו"ח ברלינר והינו חלק מהצעת חוק זכויות נפגעי עבירה.

לסעיף 3

בהתאם לסעיף 3 לחוק הגנת ילדים שר המשפטים מוסמך למנות חוקרי ילדים בהמלצת ועדה. חוקרי הילדים הם עובדים סוציאליים שהוכשרו לתפקידם בשירות לחקירות ילדים וחקירות מיוחדות במשרד הרווחה. משכך, לפי סעיף 3א לחוק הגנת ילדים (אשר הוסף במסגרת חוק לתיקון סדרי הדין (חקירת עדים)(תיקון מס' 4), התשס"ד – 2004), הסמכות למנות חוקר ילדים בכיר ניתנה לפי חוק הגנת ילדים לשר הרווחה.

מוצע להעביר את סמכות מינוי חוקרי הילדים משר המשפטים לשר הרווחה אשר השירות לחקירות ילדים וחקירות מיוחדות כפוף אליו, ובהלימה לחוק הליכי חקירה והעדה (התאמות לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), ה'תשס"ו – 2005 הקובע כי לשר הרווחה סמכות למנות חוקרים מיוחדים (סעיף 6 לחוק) ולסעיף 3א לחוק הגנת ילדים כאמור, ביחס למינוי חוקר ילדים בכיר.

לסעיפים 4 ו- 6

ביום כ"ב בכסלו ה'תשפ"ד (5 בדצמבר 2023) פורסם חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים)(תיקון מס' 19 – הוראת שעה – חרבות ברזל), ה'תשפ"ד-2023 (להלן – **הוראת השעה**).
החוק הסדיר בהוראת שעה את סמכותו הבלעדית של חוקר הילדים לחקור ילדים שנפגעו או שהיו עדים לעבירות שבוצעו בתקופה שמיום כ"ב בתשרי ה'תשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד תום שנה מיום תחילתו של החוק המוצע (להלן – התקופה הקובעת) בנסיבות של מעשי טרור או פגיעת איבה. זאת, בניגוד למצב החוקי שהיה קיים טרם הוראת השעה לפיו בנסיבות של מעשה טרור או פגיעת איבה מי שהיה מוסמך לחקור את נפגעי העבירה היו חוקרי משטרה. עוד נקבע, כי הקצין הממונה יתייעץ עם חוקר הילדים טרם הפנייתו של הילד לחקירת ילדים, וזאת כדי לבחון אפשרות של הימנעות מחקירה במקרים שבהם ניתן להשיג ראיות בדרך אחרת. בתוספת לחוק הוספו במסגרת הוראת השעה פרטים (ח) ו- (ט) הכוללים עבירות לפי סעיפים 300 עד 301ג (רצח, רצח בנסיבות מחמירות והמתה), 305 (ניסיון לרצח), 368ג רישא (התעללות בקטין שלא על ידי אחראי), 372, 373 ו- 374 (חטיפה) לחוק העונשין, ה'תשל"ז - 1977 (להלן – **חוק העונשין**) בקשר למעשה טרור או לפגיעת איבה שבוצעו בתקופה הקובעת לרבות בתקופת ההארכה, וכן עבירה שבוצעה בילד שלא מלאו לו 15 שנים בקשר למעשה טרור או לפגיעת איבה בתקופה שמיום כ"ב בתשרי, ה'תשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום כ"ד בתשרי ה'תשפ"ד (9 באוקטובר 2023) וכן אף לאחר תקופה זו, אם הילד שהיה עד לה או נפגע ממנה הוא גם נפגע עבירה לפי סעיפים 369 עד 375 לחוק העונשין (עבירות החטיפה).

ביום ב' בכסלו ה'תשפ"ה (3 דצמבר 2024) האריך שר המשפטים בצו את התקופה הקובעת עד ליום ט"ו בכסלו ה'תשפ"ו (5 דצמבר 2025) (צו לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים)(הארכת התקופה הקובעת שבסעיף 1א4(1)(א) לחוק), ה'תשפ"ה – 2024). זאת, לאחר שבתום שנה, במהלכה הופנו לשירות לחקירות ילדים 12 ילדים לפי הנתונים שנמסרו ממשד הרווחה, סברו גורמי המקצוע במשרד הרווחה שחקירות במקרים רגישים ומורכבים אלו ראוי שימשיכו וייעשו על ידי חוקרים המומחים בגביית עדות באירועים טראומטיים. לפיכך, בהסכמת שר הרווחה והביטחון החברתי, ובהתאם לסעיף 1א4(ג) להוראת השעה הוראת התקופה הקובעת בשנה נוספת.

לנוכח הניסיון בשנתיים האחרונות בחקירות ילדים גם במעשי טרור ולאור ההשלכות הקשות שעלולות להיגרם לילדים שנפגעו ושהיו עדים למעשה טרור, בחקירה, ובהמשך, בהעדה בבית המשפט, מוצע להפוך את הוראת השעה להוראה קבועה.

מוצע להפוך את הוראת השעה שנקבעה בתחילת מלחמת חרבות ברזל להוראה קבועה באופן שילדים שנפגעו או היו עדים לעבירות המנויות בפרט (ח) בתוספת בנסיבות של מעשה טרור או פעולת איבה יחקרו על ידי חוקרי ילדים. בהתאם מוצע למחוק את הסעיף המאפשר לשר להאריך את הוראת השעה. כן מוצע, לתקן את התוספת באופן שפרט (ח) יחול ללא תלות בתקופה הקובעת.

לסעיף 5ב

מוצע לקבוע כי הצגה, השמעה, הפצה או העברה של קלטת החקירה, תמלולה או העתק שלהם לאדם לצורך הכנת חוות דעת בהליך הפלילי לא יהיו פרסום אסור. הסדר חוקי זה קיים כבר היום בחוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), ה'תשס"ו – 2005, אשר מעגן חקירות מיוחדות של אנשים עם מוגבלות שכלית.

השפעת החוק על זכויות הילדים

הצעת החוק נועדה להרחיב את תחולת החוק גם לילדים נוספים – ילדים שמלאו להם 14 שנים אך טרם מלאו להם 15 שנים, וגם לעבירות נוספות – עבירות חמורות הקבועות בתוספת שבוצעו בנסיבות של מעשה טרור. בכך, יורחב הסיוע לילדים נפגעי עבירה בהתמודדות עם הליכים משפטיים בעקבות פגיעה בהם.

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה:

אישור טיוטת חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים) (תיקונים שונים), התשפ"ו-2025 והסמכת ועדת שרים לענייני חקיקה לאשר על דעת הממשלה את נוסחה הסופי של הצעת חוק.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

בעקבות מתקפת הטרור ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) ילדים רבים נפגעו והיו עדים לעבירות חמורות ביותר, וכן נחטפו לשטח רצועת עזה.

בסמוך לחזרתם של הילדים, ביום כ"ב בכסלו התשפ"ד (5 בדצמבר 2023) פורסם חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים) (תיקון מס' 19 – הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 (להלן – **הוראת השעה**), המתקן את חוק לתיקון דיני ראיות (הגנת ילדים), התשט"ו – 1955 (להלן – **חוק הגנת ילדים**), ומסדיר את סמכותו הבלעדית של חוקר ילדים לחקור ילדים שנפגעו או היו עדים לעבירות שבוצעו בתקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד תום שנה מיום תחילתו של החוק בנסיבות של מעשי טרור או פגיעת איבה. זאת, בניגוד למצב החוקי שהיה קיים טרם הוראת השעה, לפיו בנסיבות של מעשה טרור או פגיעת איבה מי שהיה מוסמך לחקור את נפגעי העבירה היו חוקרי משטרה. עוד נקבע, כי הקצין הממונה יתייעץ עם חוקר הילדים טרם הפנייתו של הילד לחקירת ילדים, וזאת כדי לבחון אפשרות של הימנעות מחקירה במקרים שבהם ניתן להשיג ראיות בדרך אחרת.

בתוספת לחוק הגנת ילדים הוספו במסגרת הוראת השעה פרטים (ח) ו – (ט) הכוללים עבירות לפי סעיפים 300 עד 301ג (רצח, רצח בנסיבות מחמירות והמתה), 305 (ניסיון לרצח), 368ג רישא (התעללות בקטין שלא על ידי אחראי), 372, 373 ו- 374 (חטיפה) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן – **חוק העונשין**) בקשר למעשה טרור או לפגיעת איבה שבוצעו בתקופה הקובעת לרבות בתקופת ההארכה, וכן עבירה שבוצעה בילד שלא מלאו לו 15 שנים בקשר למעשה טרור או לפגיעת איבה בתקופה שמיום כ"ב בתשרי, התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום כ"ד בתשרי התשפ"ד (9 באוקטובר 2023) וכן אף לאחר תקופה זו, אם הילד שהיה עד לה או נפגע ממנה הוא גם נפגע עבירה לפי סעיפים 369 עד 375 לחוק העונשין (עבירות החטיפה).

נוכח העובדה שמדובר בהרחבת סמכויות חוקרי ילדים גם לזירה נוספת, הוצע כי החוק ייחקק כהוראת שעה לתקופה של שנה.

ביום ב' בכסלו התשפ"ה (3 דצמבר 2024) האריך שר המשפטים בצו את תקופת הוראת השעה, עד ליום ט"ו בכסלו ה'תשפ"ו (5 דצמבר 2025) (צו לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים) (הארכת התקופה הקובעת שבסעיף 4א(1)א לחוק), ה'תשפ"ה – 2024). זאת, לאחר שבתום שנה, במהלכה הופנו לשירות לחקירות ילדים 12 ילדים לפי הנתונים שנמסרו ממשרד הרווחה, סברו גורמי המקצוע במשרד הרווחה שחקירות במקרים רגישים ומורכבים אלו ראוי שימשיכו וייעשו על ידי חוקרים המומחים בגביית עדות באירועים טראומטיים. לפיכך, בהסכמת שר הרווחה והביטחון החברתי, ובהתאם לסעיף 1א4ג) להוראת השעה הוארכה התקופה הקובעת בשנה נוספת, עד ליום 5 בדצמבר 2025 כאמור לעיל.

לנוכח הניסיון בשנתיים האחרונות בחקירות ילדים גם במעשי טרור ולאור ההשלכות הקשות שעלולות להיגרם לילדים שנפגעו ושהיו עדים למעשה טרור, בחקירה, ובהמשך, בהעדה בבית המשפט, מוצע להפוך את הוראת השעה להוראה קבועה. משרד הרווחה אישר שההצעה אינה כרוכה בקבלת תקציב.

במסגרת הדיונים עם משרדי הממשלה הרלוונטיים עלו סוגיות נוספות בהן נדרש תיקון לחוק הגנת ילדים. לאור המועד בו תפקע הוראת השעה, הוכנסו בשלב זה אך ורק התיקונים המוסכמים שלהלן:

1. מתן התאמות בהעדה גם לקטינים שנחקרו על ידי חוקרי ילדים, אך בעת העדתם בבית המשפט כבר מלאו להם 14 שנים וטרם מלאו להם 15 שנים (סעיפים 1-2 להצעת החוק) – אחת ממסקנות הוועדה הבין-משרדית לבחינת הטיפול בנפגעי עבירות מין בהליך הפלילי שבראשה עמדה השופטת בדימוס דבורה ברלינר, שאף היוו בעבר חלק מהצעת חוק זכויות נפגעי עבירה (תיקון מס' 16)(הרחבת זכויות נפגעי עבירה), התשפ"ב-2022 (ה"ח התשפ"ב, עמ' 218), שעברה קריאה ראשונה בכנסת ה-24 ביום 29.06.22.
2. העברת סמכות מינוי חוקרי הילדים לשר הרווחה (סעיף 3 להצעת החוק) – לאור הסמכות הקיימת בחוק הגנת ילדים לשר הרווחה למנות חוקר ילדים בכיר, והסמכות הקיימת בחוק הליכי חקירה והעדה (התאמות לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), ה'תשס"ו – 2005 (להלן – **חוק הליכי חקירה והעדה**) לשר הרווחה סמכות למנות חוקרים מיוחדים (סעיף 6 לחוק), מוצע להעביר גם את הסמכות למינוי חוקרי ילדים לשר הרווחה הממונה בפועל על חוקרי הילדים.
3. התאמה של סעיף הסודיות לסעיף הסודיות בחוק הליכי חקירה והעדה בעניין העברת קלטת החקירה או תמלול שלה לאדם שכותב חוות דעת לצורך ההליך הפלילי (סעיף 5 להצעת החוק) – מוצע לקבוע כי הצגה, השמעה, הפצה או העברה של קלטת החקירה, תמלולה או העתק שלהם לאדם לצורך הכנת חוות דעת בהליך הפלילי לא יהוו פרסום אסור. הסדר חוקי זה קיים כבר היום בחוק הליכי חקירה והעדה אשר מעגן חקירות מיוחדות של אנשים עם מוגבלות שכלית, והינו מאוחר לחוק הגנת ילדים. לצורך התאמת החוקים, ויצירת הסדר משלים וחיוני בחוק הגנת ילדים בנסיבות של חוות דעת רפואיות, הצעת החוק מוסיפה פסקה זו גם לרשימת הגורמים בחוק הגנת ילדים.
4. כאמור לעיל, הצעת החוק כוללת בתוכה הסדר, להפיכת הוראת שעה להוראת קבע. בשל פקיעת הוראת השעה ביום 5.12.2025 ועל מנת לשמר רציפות בקיומה של ההוראה בספר החוקים, נדרש לאשר את הצעת החוק בסד זמנים מהיר. נוכח האמור, מוצע במסגרת הצעה זו כי הממשלה תסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה, לאשר על דעת הממשלה את נוסחה הסופי של הצעת חוק.

התייחסות משפטית:

מוצעים תיקונים לחוק הגנת ילדים, אשר המרכזי שבהם הוא קביעת הוראת שעה אשר אמורה לפקוע ביום 5.12.2025 כהוראת קבע. יתר התיקונים הינם תיקונים אשר התבקשו על ידי משרדי הממשלה השונים הנוגעים לדבר ואשר מקובלים ומוסכמים.

אחד מאותם תיקונים הוא העברת הסמכות למנות חוקר ילדים משר המשפטים לשר הרווחה. בעת זו לא מכהן שר רווחה, אולם משרד הרווחה והגורמים המקצועיים הרלוונטיים ביקשו לקדם את הצעת החוק, וכי ככל ויידרשו שינויים כאלה או אחרים, הרי שניתן יהיה לתת להם ביטוי במסגרת הליכי קידום תיקון החוק בכנסת.

לאור האמור, ועל מנת לאפשר רציפות בהסדר המשפטי הקיים, טרם פקיעת הוראת השעה, נדרש להסמיק את ועדת שרים לענייני חקיקה לאשר על דעת הממשלה את נוסחה הסופי של הצעת חוק.

המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (פלילי) סמך את ידיו על הצעת החוק.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לאשר את ההצעה.

יעל קוטיק, עו"ד

היועצת המשפטית, משרד המשפטים

ט"ו/חשוון/תשפ"ו

06/11/2025